

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXVI/46/2016
Rady Miejskiej w Cieszanowie
z dnia 23 września 2016 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

GMINA CIESZANÓW

NA LATA 2016 – 2018

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Cieszanowie
Adam Zaborniak
Adam Zaborniak

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018

THE JOURNAL OF THE AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION
PUBLISHED WEEKLY
CHICAGO, ILL., MAY 1, 1930
Vol. 41, No. 19

SPIS TREŚCI :

I.	Wprowadzenie	2
II.	Podstawy prawne działań ujętych w Programie.....	3
III.	Charakterystyka społeczno – demograficzna Gminy Cieszanów.....	5
IV.	Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną.....	7
V.	Odbiorcy Programu.....	15
VI.	Cele Programu.....	17
VII.	Partnerzy - Realizatorzy Programu i ich zadania	23
7.1	Zadania Realizatorów Programu.....	24
VIII.	Oczekiwane rezultaty.....	33
IX.	Termin realizacji programu.....	34
X.	Źródła finansowania.....	34
XI.	Bibliografia i materiały statystyczne.....	34
11.1	Spis tabel i wykresów	35
XII.	Uzasadnienie	36

I. Wprowadzenie

Rodzina to najstarsza i najpowszechniejsza forma życia społecznego, która odgrywa ogromną rolę w życiu każdego człowieka. Tworzą ją połączeni węzłem małżeńskim kobieta i mężczyzna oraz ich potomstwo, a w szerszym znaczeniu także ogół krewnych obu małżonków. Często rodzina jest nazywana podstawową komórką społeczną.

Rodzina w ujęciu socjologicznym jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Ma ona zasadniczy wpływ na funkcjonowanie człowieka w rolach społecznych oraz kształtowanie jego tożsamości i postaw. Prawidłowo funkcjonująca rodzina daje jej członkom poczucie bezpieczeństwa i wzmacnia ich rozwój osobisty. Rodzina jako pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze bezpośrednio oddziałuje na osobowość dziecka przekazując mu swój system wartości, tradycje, poglądy, a co za tym idzie ukierunkowuje0 na całe życie. Zaburzone więzi rodzinne wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie człowieka, stanowią podstawowe źródło jego deficytów.

W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcyjności rodziny, Państwo ma obowiązek zapewnić dziecku specjalną ochronę i pomoc w przezwyciężeniu zaistniałej sytuacji.

Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być ze sobą spójne i uwzględniać prawo do zachowania własnej tożsamości.

Współczesna rodzina znajduje się pod naporem wielu czynników zewnętrznych, które wpływają na jej gwałtowne, wielorakie przemiany. Jedne z nich wywierają wpływ pozytywny i polepszają jej warunki życia, inne zaś powodują jej dezintegrację i dezorganizację, naruszają podstawowe normy rodzinne regulujące funkcjonowanie rodziny i jej członków w samej rodzinie i poza nią.

Dzisiejsze społeczności lokalne są siedliskiem wielu różnorodnych i przeciwstawnych zjawisk, których część niewątpliwie negatywnie oddziałuje na osobowość ludzi, a szczególnie dzieci i młodzieży. Niektóre z nich pojawiają się okresowo, niemal we wszystkich rodzinach, ale nie wszędzie czynią spustoszenie. Obecnie proces wychowania i socjalizacji dzieci i młodzieży w rodzinie bywa zdeformowany przez takie zjawiska jak: alkoholizm, ubóstwo, rozpad rodziny przez rozwód, nieporadność życiową rodziców, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych. Zjawiska te stanowią podstawowe przyczyny dysfunkcji i patologii rodziny w Polsce.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają wszechstronnych rozwiązań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają ciągłego monitorowania przez pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, pedagogów szkolnych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji oraz podejmowania działań na rzecz rodziny.

Rodzinę należy wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Założeniem niniejszego programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji oraz eliminowanie sytuacji, w których dziecko musi opuścić własną rodzinę. Realizowane zadania skupiać się będą nie tylko na dziecku, ale także na całej rodzinie, nawet wówczas, kiedy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, celem umożliwienia mu powrotu do tej rodziny.

II. Podstawy prawne działań ujętych w Programie

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 224 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.).

Z dniem 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 ww. ustawy do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by zarówno działania jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja, służba zdrowia). Konsekwencją przyjęcia przez Miasto i Gminę Cieszanów programu wspierania rodziny na lata 2016 – 2018 jest stworzenie rozwiązań profilaktycznych, umożliwiających prowadzenie działań osłonowych mających na celu wzmocnienie rodzin z tzw. grupy ryzyka, zapobieganie ich marginalizacji i izolacji społecznej, a także prowadzenie działań ratowniczych i wspomagających. Świadczenie wsparcia w szerokim zakresie dla rodziny daje możliwość zapewnienia każdemu dziecku prawa do stabilnego rodzinnego środowiska wychowawczego.

Działania na rzecz rodziny, to działania skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty.

Podstawowym założeniem Gminnego programu wspierania rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą o pomocy społecznej (z dnia 12 marca 2004 roku), ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (z dnia 9 czerwca 2011 roku), ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (z dnia 29 lipca 2005 roku).

III. Charakterystyka społeczno – demograficzna Gminy Cieszanów

Gmina Cieszanów położona jest w północnej części Płaskowyżu Tarnogrodzkiego, jednego z mezoregionów Kotliny Sandomierskiej, w obrębie Garbu Tarnogrodzkiego, na północ od rzeki Lubaczówki. Granica między Płaskowyżem Tarnogrodzkim a sąsiadującym z nim Roztoczem przebiega niedaleko krańców gminy.

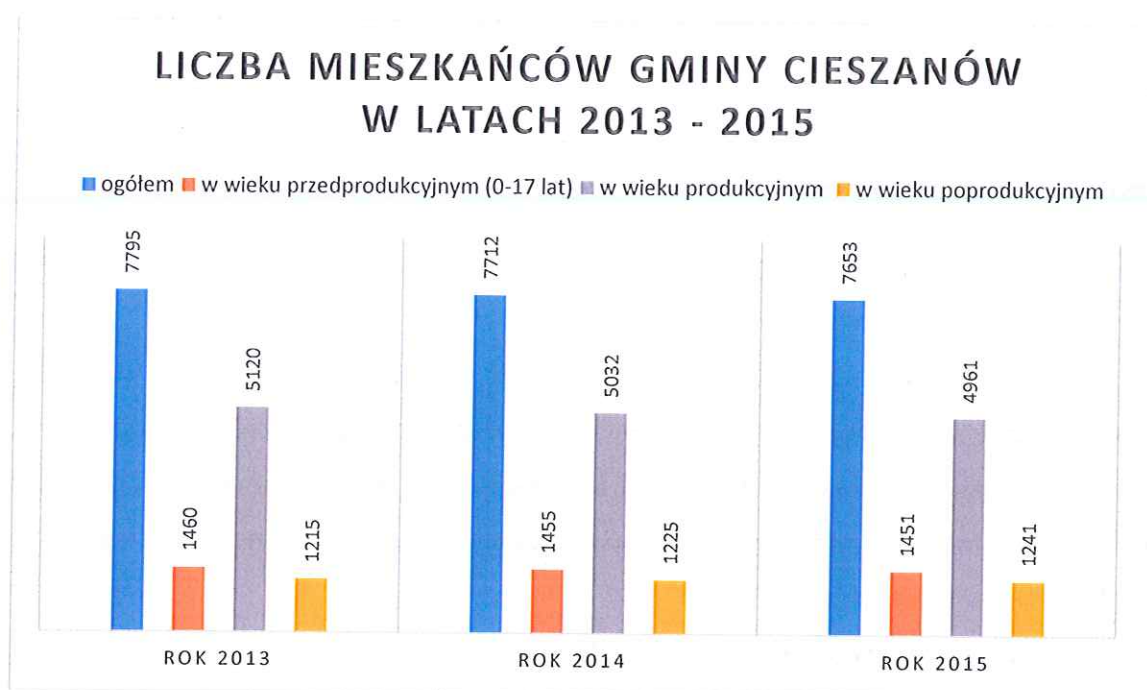
Przez teren Gminy Cieszanów przebiega trasa łącząca trzy przejścia graniczne z Ukrainą: Hrebenne i Korczowa i Budomierz.

Miasto Cieszanów zajmuje centralne położenie geograficzne w obszarze gminy, co bardzo korzystnie sytuuje jego rolę jako ośrodka centralnego obsługi pozostałych ogniw sieci osadniczej. Szczególnie dogodny jest układ komunikacyjny obszaru gminy, o charakterze promienistym, którego centrum jest właśnie Cieszanów. Z węzła centralnego w Cieszanowie wychodzą drogi w kierunku wsi:

- na północ do Żukowa, Kowalówki i Dolin,
- na północny-zachód do Nowego Lublińca i Starego Lublińca,
- na zachód do Folwarków i Niemstowa,
- na południe do Dachnowa,
- na wschód do Nowego Sioła i Chotylubia,
- na północny-wschód do Dąbrówki i Gorajca.

W Cieszanowie krzyżują się drogi prowadzące w kierunku południowym do Rzeszowa i Przemyśla, północnym w kierunku Tomaszowa Lubelskiego, Zamościa i dalej do Lublina oraz zachodnim wiodące do Stalowej Woli i Kielc. Dobrze rozwinięta sieć dróg przecinająca teren gminy zapewnia szybką i łatwą komunikację z największymi ośrodkami przemysłowymi i administracyjnymi Polski południowo-wschodniej.

Wykres nr 1. Liczba mieszkańców Gminy Cieszanów w latach 2013 – 2015

Źródło: Dane UMIG Cieszanów

Wykres przedstawia liczbę mieszkańców Gminy Cieszanów w latach 2013 – 2015 uwzględniając liczbę mieszkańców ogółem, w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), w wieku produkcyjnym oraz w wieku poprodukcyjnym.

Największa liczba mieszkańców Gminy Cieszanów była w roku 2013 tj. 7795 osób ogółem, w tym 1460 w wieku przedprodukcyjnym; 5120 w wieku produkcyjnym oraz 1215 w wieku poprodukcyjnym.

W roku 2014 ilość mieszkańców ogółem wynosiła 7712 w tym w wieku przedprodukcyjnym 1455; w wieku produkcyjnym 5032 oraz w wieku poprodukcyjnym 1225 osób.

Rok 2015 stanowił 7653 mieszkańców ogółem, w tym w wieku przedprodukcyjnym 1451; w wieku produkcyjnym 4961 oraz w wieku poprodukcyjnym 1241 osób.

IV. Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną

Pomoc społeczna, zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej „jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”.¹ Ośrodek Pomocy Społecznej jest miejscem pierwszego kontaktu osób poszukujących pomocy społecznej. Zgodnie z prawem działają w każdej gminie. Ośrodek pomocy społecznej, wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej, kieruje się ustaleniami wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym osób i rodzin poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz ich integracji ze środowiskiem.

Zwiększająca się liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale, pozbawionych zasiłku, niskie wynagrodzenia oraz duża liczba osób utrzymujących się z rent i emerytur znacznie wpływa na zmniejszenie poziomu zamożności mieszkańców gminy. Powyższe problemy powodują, że osoby korzystające z pomocy społecznej to osoby bezrobotne, samotne, niepełnosprawne, niewydolne wychowawczo, bez źródeł utrzymania lub utrzymujące się z pracy dorywczej, zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych, a więc świadczeń niedających gwarancji utrzymania rodziny lub osoby samotnej.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

¹ Renata Gierszewska, Pomoc społeczna: w Leksykon polityki społecznej, Instytut Polityki Społecznej UW, Warszawa 2002, s. 143.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Szczegółowe dane dotyczące rodzin objętych wsparciem MGOPS Cieszanów przedstawione są w poniższych tabelach i wykresach.

Tabela nr 1. Liczba rodzin / osób objętych pomocą społeczną

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Rzeczywista liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	289	258	242
Rzeczywista liczba osób w tych rodzinach	1070	917	874
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	112	147	152
W tym wyłączną pracą socjalną	0	9	17
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców Gminy	873	881	740
	7795	7712	7653
<u>Stosunek procentowy</u>	11,2 %	11,4 %	9,7 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MGOPS za lata 2013, 2014, 2015

Największa rzeczywista liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej była w roku 2013 i wynosiła 289 rodzin a liczba osób w tych rodzinach wynosiła 1070 .

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018

Największa liczba rodzin objętych pracą socjalną była w roku 2015 i wynosiła 152 rodziny w tym wyłączną pracą socjalną objętych było 17 rodzin.

Z tabeli wynika, że największa liczba osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców Gminy była w roku 2014 i wynosiła 11,4 %.

Tabela nr 2. Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej

<i>TYP RODZINY</i>	<i>ROK 2013</i>	<i>ROK 2014</i>	<i>ROK 2015</i>
Rodziny z dziećmi :	211	186	178
<i>w tym z 1 dzieckiem</i>	55	52	49
<i>2 dzieci</i>	77	63	61
<i>3 dzieci</i>	47	44	43
<i>4 i więcej dzieci</i>	32	27	25
Rodziny niepełne:	26	48	37
<i>w tym z 1 dzieckiem</i>	8	13	10
<i>2 dzieci</i>	9	17	10
<i>3 dzieci</i>	5	12	12
<i>4 i więcej dzieci</i>	4	6	5
Rodziny emerytów i rencistów	78	75	73
Osoby samotne	54	59	66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MGOPS za lata 2013, 2014, 2015

Z danych MGOPS wynika, że najwięcej rodzin z dziećmi tj. 211 korzystało z pomocy społecznej w roku 2013, w tym najwięcej bo 77 rodzin z 2 dzieci. Najwięcej rodzin niepełnych tj. 48 korzystało z pomocy społecznej w roku 2014 w tym najwięcej z dwójką dzieci.

Z pomocy społecznej korzystają również rodziny emerytów i rencistów, najwięcej takich rodzin było w roku 2013. Najwięcej osób samotnych korzystających z pomocy społecznej było w roku 2015 co stanowiło 66 osób.

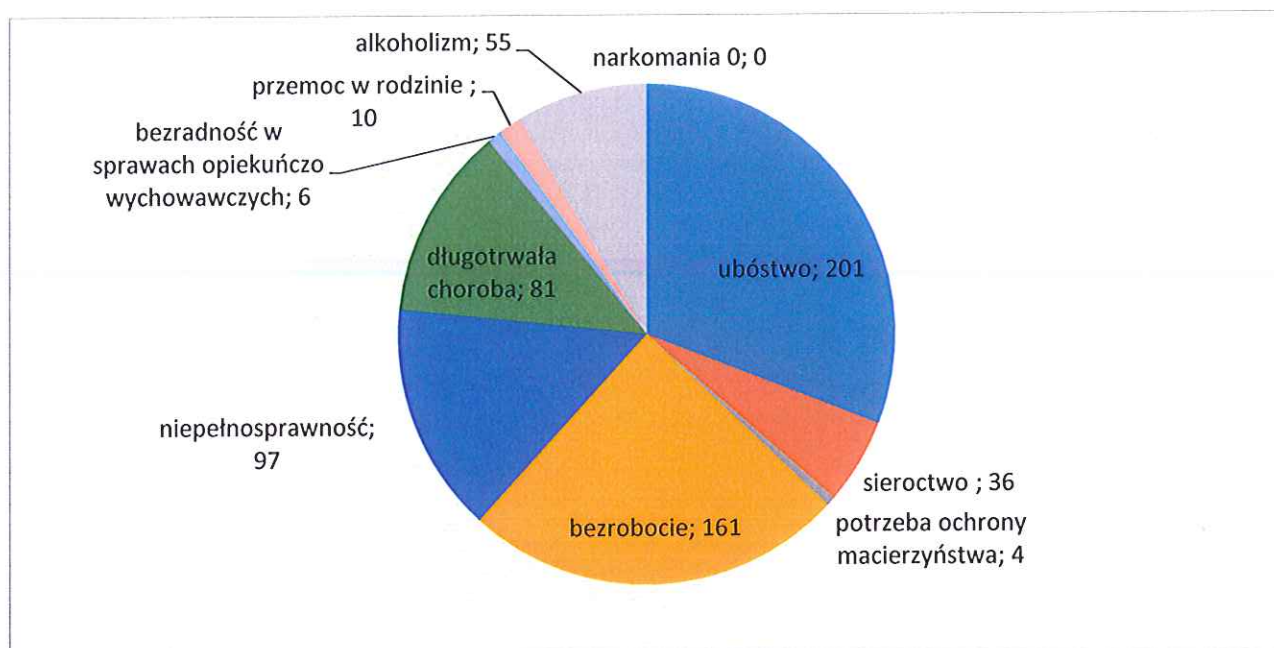
Tabela nr 3. Powody ubiegania się o pomoc społeczną

Powód ubiegania się o pomoc społeczną	Liczba rodzin w danym roku		
	2013	2014	2015
Ubóstwo	201	170	170
Sieroctwo	36	44	43
Potrzeba ochrony macierzyństwa	4	3	1
Bezrobocie	161	148	134
Niepełnosprawność	97	97	98
Długotrwała choroba	81	69	61
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	6	4	9
Przemoc w rodzinie	10	4	5
Alkoholizm	55	58	61
Narkomania	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MGOPS za lata 2013, 2014, 2015

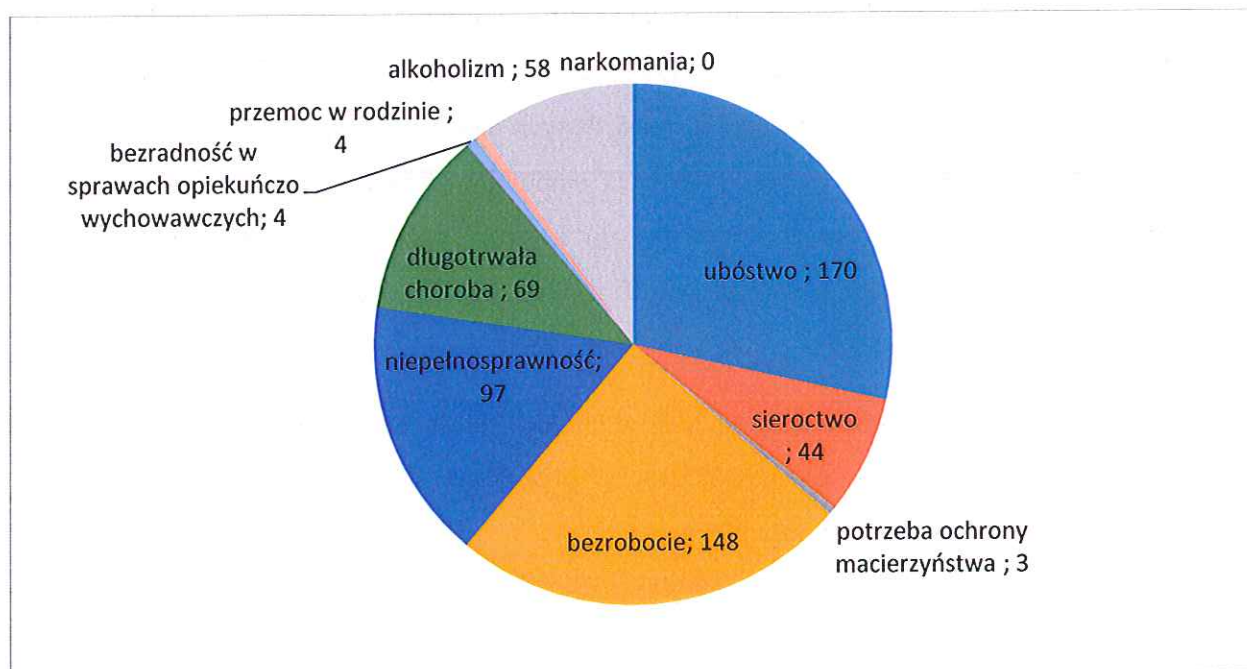
Powody ubiegania się o pomoc społeczną są różne, poniżej zostały przedstawione w formie wykresów, które wizualnie przedstawiają dane z tabeli poszczególnych lat.

Wykres nr 2. Powody ubiegania się o pomoc społeczną w roku 2013

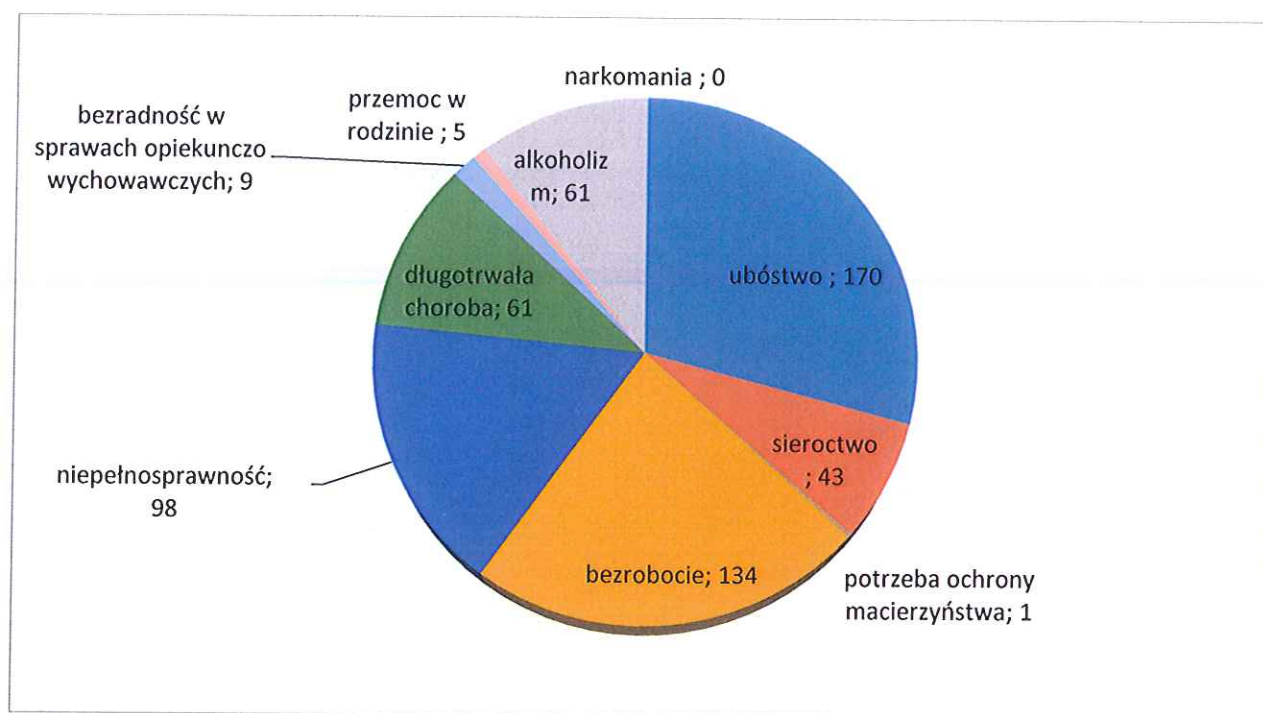
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MGOPS za lata 2013, 2014, 2015

Wykres nr 3. Powody ubiegania się o pomoc społeczną w roku 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MGOPS za lata 2013, 2014, 2015

Wykres nr 4. Powody ubiegania się o pomoc społeczną w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MGOPS za lata 2013, 2014, 2015

Rodziny z różnych powodów ubiegają się o pomoc społeczną, jak wynika z danych MGOPS zazwyczaj jest to ubóstwo, bezrobocie oraz niepełnosprawność. Zazwyczaj liczba rodzin ubiegających się o pomoc społeczną w danych latach była podobna. Największą liczbę rodzin ubiegających się o pomoc społeczną stanowiło ubóstwo rodzin kolejno było to bezrobocie, długotrwała choroba. Dużym problemem rodzin był również alkoholizm, w 2013 roku o pomoc społeczną ubiegało się 55 rodzin a do 2015 roku liczba ta wzrosła do 61 rodzin.

Najmniejszą liczbę rodzin ubiegających się o pomoc społeczną stanowił powód: bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych, przemocy w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa jak również narkomania.

Tabela nr 4. Świadczeniobiorcy programu wieloletniego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*.

<i>ŚWIADCZENIOBIORCY</i>	<i>Liczba osób</i>					
	<i>Posiłki</i>			<i>Zasiłki celowe</i>		
	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
Dzieci do 7 roku życia / dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej	59	23	21	69	65	35
Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	232	237	216	87	101	147
Pozostałe osoby	0	1	5	356	417	382
Razem	291	261	242	512	583	564

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MGOPS za lata 2013, 2014, 2015

Z pomocy Państwa w zakresie dożywiania na terenie Gminy Cieszanów korzysta spora liczba osób, są to dzieci do ukończenia 7 roku życia, młodzież do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz pozostałe osoby.

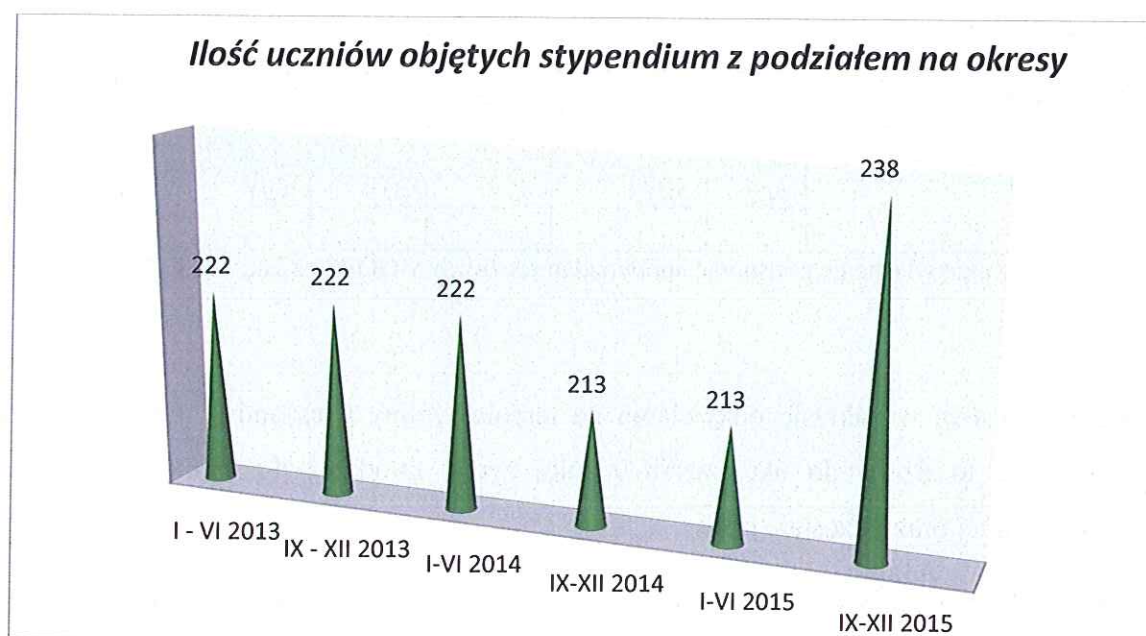
Z powyższych danych MGOPS wynika , że najwięcej osób korzystających z ciepłych posiłków było w 2013 roku w tym 232 to uczniowie do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej a pozostałe 59 to dzieci do ukończenia 7 roku życia / dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej.

W 2014 roku było najwięcej wydanych zasiłków celowych tj. 583 a najmniej tj. 512 w roku 2013.

Tabela nr 5. Ilość uczniów objętych stypendium

Okres ubiegania się o stypendium	Ilość uczniów, którym przyznano stypendium
I – VI 2013	222
IX – XII 2013	222
I – VI 2014	222
IX-XII 2014	213
I – VI 2015	213
IX-XII 2015	238

Wykres nr 5. Ilość uczniów objętych stypendium z podziałem na okresy

Źródło: Dane UMIG Cieszanów – stypendia szkolne o charakterze socjalnym

Wykres przedstawia ilość uczniów którym przyznano stypendia. Od stycznia do czerwca 2013 roku wypłacono 222 stypendia w tut. Urzędzie Miasta i Gminy. Taka sama ilość uczniów dostała stypendium od września do grudnia 2013 roku oraz od stycznia do czerwca 2014 roku. Od września do grudnia 2014 roku oraz od stycznia do czerwca 2015 roku liczba ta wzrosła o jedną osobę co dało 213 osób. Od września do grudnia 2015 roku ilość wypłaconych stypendiów wzrosła do 238 osób.

V. Odbiorcy Programu

Rodziny niewydolne wychowawczo, niezaradne życiowo: grupę tą tworzą rodzice, którzy nie w pełni radzą sobie z wychowywaniem dzieci. Ponoszą na tym polu porażki, nie potrafią zrozumieć potrzeb dziecka, tkwią w błędnym przekonaniu dotyczącym opieki nad nimi. W takiej rodzinie niespełnione są funkcje rodzicielskie, które przynoszą szkody wszystkim jej członkom, a w szczególności dzieciom. Rodzina nie spełnia swoich podstawowych, naturalnych funkcji, co w konsekwencji doprowadza do jej niewydolności czyli dysfunkcyjności. Dysfunkcyjność rodziny może być następstwem sytuacji, które niszczą i zakłócają jej prawidłowe funkcjonowanie prowadząc często do zjawiska patologii (alkoholizm, narkomania, przemoc, prostytutka, przestępczość). Problem niewydolności wychowawczej dotyczy zarówno rodzin pełnych, jak również rozbitych, gdzie często jest wynikiem niskiego poziomu wykształcenia rodziców, a także trudnej sytuacji materialno bytowej.

Rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem: tą grupę tworzą rodziny borykające się z problemem braku dostatecznych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb rodziny. Ubóstwo dotyka wielu ludzi, dlatego też jest zjawiskiem społecznym, które bardzo często bezpośrednio łączy się z bezrobociem. W Cieszanowie problem bezrobocia dotyka znaczną część osób korzystających ze wsparcia Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Poza bezrobociem, ubóstwo często wiąże się z młodym wiekiem, wielodzietnością, a także niskim poziomem wykształcenia.

Rodziny dotknięte przemocą: jak wynika z analizy dostępnych danych przemoc jest zjawiskiem permanentnym, które ciągle wzrasta. Do tego zjawiska dochodzi zarówno w rodzinach dobrze sytuowanych jak również w środowiskach dotkniętych problemem ubóstwa. Analizując różne publikacje i statystyki należy zaznaczyć, że zjawisko przemocy często łączy się z problemem nadużywania alkoholu. Występowanie przemocy w rodzinie może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji rodziny. Przemoc domowa ma różne formy i dotyczy zarówno kobiet, mężczyzn jak i dzieci. Mimo wielu kampanii społecznych prowadzonych przez różne instytucje, świadomość obywateli nadal jest niska, a zjawisko nadal jest problemem „czterech ścian”.

Dzieci i młodzież zagrożone niedostosowaniem społecznym: Niedostosowanie społeczne jest zjawiskiem negatywnym, charakteryzuje się wadliwym stosunkiem do innych ludzi wpływającym z różnych zaburzeń emocjonalnych oraz defektów w tym zakresie (def. K.Pospiszyla). Niedostosowanymi społecznie są te dzieci i młodzież, u których zaburzenia w zachowaniu są tak głębokie i silne, że utrudniają, a nawet uniemożliwiają im normalne współżycie z innymi ludźmi. Wraz ze wzrostem cywilizacji zmieniają się funkcje wychowawcze i opiekuńcze rodziny. Każdy człowiek żyje w pewnym społecznym otoczeniu, do którego powinien się dostosować. Jest to możliwe wyłącznie wtedy, gdy jednostka zaakceptuje wzory, wartości i normy w nim obowiązujące.

Przyswojenie i uznanie tych zasad jest podstawą prawidłowej relacji między jednostką, a jej społecznym otoczeniem. Większość z nas układa swoje stosunki z otoczeniem pozytywnie ale są również osoby, które pod wpływem różnych czynników i sytuacji mają duże trudności w dostosowaniu się do grupy społecznej. To właśnie ich postawa niesie negatywne następstwa dla społeczeństwa. Przyczyną niedostosowania społecznego mogą być zarówno czynniki na które nie mamy większego wpływu tj. biologiczne, a także te którym można zapobiec lub je minimalizować tj. środowiskowe (wadliwa struktura rodziny, zaniedbania i błędy środowiska wychowującego). Wśród środowisk mających największy wpływ na niedostosowanie społeczne wymienia się rodzinę, która jako grupa pierwotna oddziałuje na jednostkę.

VI. Cele Programu

Cel główny: Stworzenie spójnego systemu pomocy dla dziecka i rodziny w Gminie Cieszanów

Cele szczegółowe:

1. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin

Zadania:

- ✚ Zapewnienie bezpieczeństwa materialno-bytowego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości.
- ✚ Objęcie pomocą dzieci w szczególności w formie dożywiania, zaopatrzenia w podręczniki szkolne, organizowanie wypoczynku w okresie wolnym od nauki, umożliwianie korzystania z organizowanych form spędzania czasu wolnego.
- ✚ Praca z rodziną poprzez prowadzenie pracy socjalnej przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej.
- ✚ Stałe diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin.
- ✚ Zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych rodzinom tego wymagającym.
- ✚ Monitoring funkcjonowania i wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin oparty na zaangażowaniu i współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz dobra i bezpieczeństwa dziecka i rodziny.
- ✚ Zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia.
- ✚ Podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno-zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia podjęcia zatrudnienia.

2. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny

Zadania:

- ✚ Systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin, ich potrzeb i oczekiwań oraz udzielanie im stosownej pomocy.
- ✚ Rozwijanie systemu wsparcia i specjalistycznego poradnictwa dla rodzin, w tym psychologicznego i prawnego.
- ✚ Wspieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej działającej na rzecz wspomagania rodzin oraz umacniania w nich więzi rodzinnych.

- ✚ Promowanie wartości rodzinnej poprzez organizowanie spotkań edukacyjnych mających na celu wymianę doświadczeń, uczenie i pogłębianie umiejętności opiekuńczo wychowawczych, poprawianie relacji rodzic-dziecko.
- ✚ Prowadzenie kampanii medialnych (ulotki, plakaty, artykuły prasowe) na rzecz umacniania rodziny i przeciwdziałania powstawania dysfunkcji.
- ✚ Podejmowanie działań na rzecz powrotu do rodziny naturalnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
- ✚ Zapewnienie opieki nad dziećmi rodziców pracujących.
- ✚ Podejmowanie działań zapobiegających niedostosowaniu społecznemu dzieci.
- ✚ Tworzenie i współfinansowanie placówek wsparcia dziennego takich jak: kluby, świetlice dla dzieci.
- ✚ Realizacja na terenie gminy programów zdrowotnych.
- ✚ Udział Gminy w rządowych i innych programach wspierania rodzin.
- ✚ Podejmowanie działań przeciwdziałających przemocy w rodzinie i uzależnieniom.
- ✚ Doskonalenie zawodowe pracowników podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie.
- ✚ Podejmowanie współpracy i wypracowywanie zasad wspólnego działania wszystkich podmiotów działających na rzecz umacniania rodzin.
- ✚ Rozwój i wykorzystywanie gminnej bazy sportowej w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej.

3. Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym

Zadania:

- ✚ Wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów uzdolnionych.
- ✚ Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych poprzez stworzenie usługi ulg wspierających ich proces edukacyjny.
- ✚ Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną (stypendia, zasiłki, dofinansowanie do imprez szkolnych i wycieczek, udział w projektach).
- ✚ Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, w tym udział placówek oświatowych w projektach.
- ✚ Realizowanie przez szkołę programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym.

- ✚ Realizowanie programów prozdrowotnych.
- ✚ Udzielanie psychologicznego i pedagogicznego wsparcia uczniom znajdujących się w sytuacjach tego wymagających oraz ich rodzicom.
- ✚ Podejmowanie przez szkołę działań mających na celu kształtowanie właściwego zachowania nawyków i postaw życiowych.
- ✚ Podejmowanie przez szkołę współpracy z innymi podmiotami w zakresie rozwiązywania problemów uczniów z rodzin niedomagających.
- ✚ Prowadzenie świetlic szkolnych oraz organizowanie tam zajęć i pomocy dla uczniów.
- ✚ Organizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla uczniów z trudnościami.
- ✚ Organizowanie poradnictwa i konsultacji dla rodziców ze specjalistami.
- ✚ Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów społecznych poprzez prowadzenie w szkole programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem.
- ✚ Inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych.
- ✚ Podejmowanie działań mających na celu integrację dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

4. Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo

Zadania:

- ✚ Praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze, prowadzona przez pracownika socjalnego.
- ✚ Przydzielenie asystenta rodziny w przypadku zagrożenia odebraniem dziecka do pieczy zastępczej lub umożliwienia powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
- ✚ Podejmowanie działań w celu zapewnienia nadzoru kuratora nad nieletnimi pozbawionymi dostatecznej opieki ze strony rodziców.
- ✚ Współdziałanie podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny celem przepływu informacji i podjęcie stosownych działań.
- ✚ Organizowanie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego w szkole oraz w placówkach specjalistycznych dla dzieci z rodzin niewydolnych.
- ✚ Tworzenie i wspieranie działalności świetlic i placówek wsparcia dziennego oraz organizowanie w nich pomocy i opieki dla dzieci w godzinach pozaszkolnych.

- ✚ Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową.
- ✚ Mobilizowanie rodziców do korzystania z programów korekcyjno-edukacyjno - terapeutycznych oraz specjalistycznej konsultacji.
- ✚ Priorytetowe przyjmowanie do placówek przedszkolnych dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo.
- ✚ Organizowanie wobec dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo w szkole dostępnych form wsparcia (kółka zainteresowań, zajęcia wyrównawcze i inne).

5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy

Zadania:

- ✚ Realizacja programów dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem adresowanych do dzieci.
- ✚ Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży.
- ✚ Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- ✚ Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy.
- ✚ Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
- ✚ Organizowanie prelekcji w szkołach przez specjalistów zajmujących się rozwiązywaniem problemów w tym zakresie.
- ✚ Promocja pozytywnych wzorców zachowań poprzez organizowanie w szkole zajęć, imprez, spotkań ukierunkowanych na wspieranie i prawidłowy rozwój i postawę społeczną młodego człowieka.
- ✚ Ustawiczne szkolenie nauczycieli w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
- ✚ Monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży.
- ✚ Promocja instytucji udzielających pomocy w przypadkach zaistnienia zjawiska przemocy.
- ✚ Współpraca wszystkich instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy.

- ✚ Wspieranie rozwoju i działania podmiotów udzielających wsparcia osobom i rodzinom znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

6. Asystentura rodziny

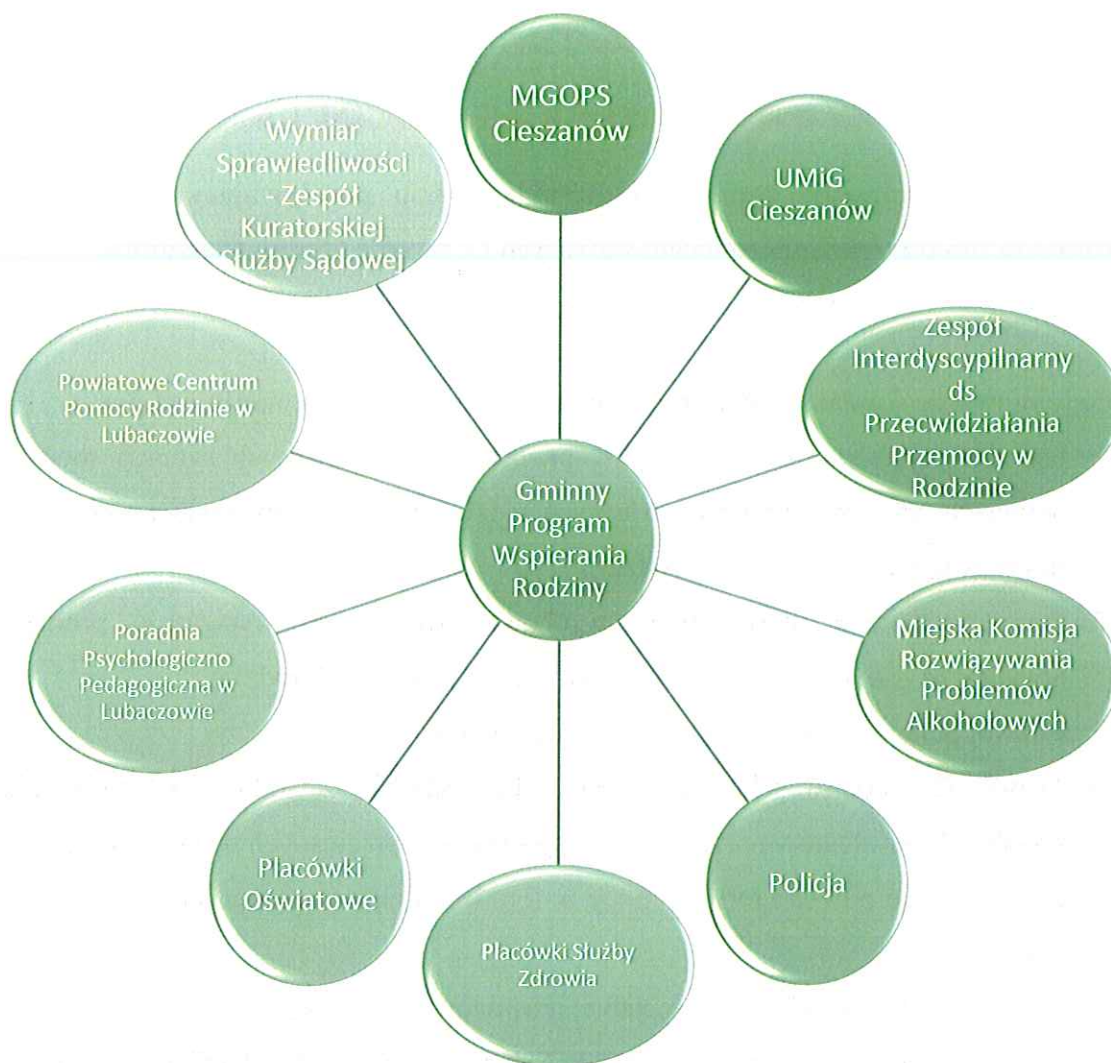
Zadania:

- ✚ Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- ✚ Opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.
- ✚ Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.
- ✚ Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych.
- ✚ Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych.
- ✚ Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi.
- ✚ Wspieranie aktywności społecznej rodzin.
- ✚ Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
- ✚ Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.
- ✚ Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych.
- ✚ Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności przez udział w zajęciach psychoedukacyjnych.
- ✚ Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.
- ✚ Prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.
- ✚ Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną.

- ✚ Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym umowa w art. 17 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.
- ✚ Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.
- ✚ Sporządzanie na wniosek Sądu, opinii o rodzinie i jej członkach.
- ✚ Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.
- ✚ Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) z podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

W MGOPS Cieszanów asystent rodziny pracuje od 1 lipca 2015 roku, asystenturą objętych jest 8 rodzin, z dwiema rodzinami została zakończona współpraca. Od 2016 roku praca asystenta rodziny zwiększyła się i wynosi aktualnie 9 rodzin.

VII. Partnerzy – Realizatorzy Programu i ich zadania

Opracowanie własne

Cel główny Partnerów – Realizatorów Programu : Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych na terenie Gminy Cieszanów.

Cele szczegółowe Partnerów – Realizatorów Programu :

- podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny,**
- wspieranie rodzin dysfunkcyjnych,**
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.**

7.1 Zadania Realizatorów Programu

MIEJSKO GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ w CIESZANOWIE

Cel główny : Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych na terenie Gminy Cieszanów.

Cele szczegółowe :

1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny.

- ❖ Szeroko pojęta pomoc rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji socjalno – bytowych przy wykorzystaniu własnych możliwości, zasobów i uprawnień (pomoc finansowa, rzeczowa na rzecz rodzin).
- ❖ Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych poprzez umocnienie funkcji rodziny.
- ❖ Rozwój pomocy w formie usług asystenta rodziny.
- ❖ Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych, asystentów rodzin i innych specjalistów pracujących na rzecz rodzin.
- ❖ Propagowanie nowych form pomocy w formie rodziny wspierającej w zależności od potrzeb.
- ❖ Specjalistyczne poradnictwo: socjalne, prawne, psychologiczne.
- ❖ Interdyscyplinarność współpracy i koordynacji działań MGOPS Cieszanów oraz instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny.

2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych.

- ❖ Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie, zapewnienie ochrony i pomocy ofiarom przemocy domowej w ramach współpracy MGOPS.
- ❖ Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, prawnego, mediacji rodzinnych, pracy socjalnej w stosunku do rodzin bezradnych w prowadzeniu własnego gospodarstwa domowego oraz bezradnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.
- ❖ Pomoc materialna, rzeczowa dla dzieci i ich rodzin.
- ❖ Tworzenie i realizacja projektów i programów wspierających rodzinę w prawidłowym jej funkcjonowaniu.

- ❖ Zwiększenie wiedzy i kompetencji rodzicielskich, podniesienie umiejętności społecznych członków rodzin z problemami wychowawczo – opiekuńczymi.
- ❖ Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej.
- ❖ Wsparcie instytucjonalne rodzin dysfunkcyjnych.
- ❖ Współpraca z instytucjami, podmiotami w powiecie zapewniającymi opiekę dla dzieci i młodzieży z uwzględnieniem wymiaru sprawiedliwości, właściwym ze względu na położenie gminy.

3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

- ❖ Partycypowanie w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej tj. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE przy MIEJSKO GMINNYM OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ w CIESZANOWIE

Cel główny : Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych na terenie Gminy Cieszanów.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny.

- ❖ Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie .
- ❖ Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie tj. edukacja społeczności lokalnej poprzez rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych oraz organizowanie spotkań na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości wsparcia w tym zakresie.
- ❖ Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, poprawą skuteczności podejmowanych działań.

- ❖ Podwyższanie kwalifikacji kadry podmiotów lokalnych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych.

- ❖ Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.
- ❖ Zapewnienie schronienia i wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy.
- ❖ Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej.
- ❖ Wdrażanie i monitorowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, współpraca i integracja służb zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- ❖ Stworzenie bazy danych dotyczących możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.
- ❖ Specjalistyczne poradnictwo : psychologiczne, prawne, mediacje.

3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

- ❖ Wspieranie rodzin poprzez prace asystenta rodziny.
- ❖ Zapewnienie wsparcia psychologicznego, prawnego.
- ❖ Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie współpraca z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sytuacji podejrzenia występowania problemu alkoholowego w rodzinie.

MIEJSKA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Cel główny : Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych na terenie Gminy Cieszanów.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny.

- ❖ Propagowanie zdrowego stylu życia w rodzinach poprzez funkcjonowanie świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży o profilu opiekuńczo wychowawczym i sportowym.
- ❖ Prelekcje w szkołach dotyczące więzi rodzinnych i ich ewentualnych zagrożeń.

- ❖ Pomoc dla dzieci z grupy ryzyka rodzin alkoholowych w zakresie wsparcia terapeutycznego w nauce, zaburzeniach zachowań i funkcjonowaniu psychospołecznym w trakcie trwania roku szkolnego.
- ❖ Udzielanie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
- ❖ Finansowanie i organizacja rodzinnych imprez sportowych, festynów o tematyce profilaktycznej.

2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych.

- ❖ Udzielanie pomocy i wsparcia, motywowanie Klientów do podjęcia konkretnych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzależnienia od alkoholu i narkotyków.
- ❖ Terapia rodzinna.

3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

- ❖ Współpraca z Poradnią Psychologiczno Pedagogiczną, pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi w wymienionym zakresie.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmuje się również problemem narkomanii, celem jej jest m.in. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii dla dzieci i młodzieży.

POLICJA

Cel główny : Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych na terenie Gminy Cieszanów.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny.

- ❖ Działania profilaktyczne sprzyjające umacnianiu rodziny poprzez różnego rodzaju prelekcje.

2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych.

- ❖ Działania w ramach „Niebieskiej Karty”.
- ❖ Pomoc prawna.

PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA

Cel główny : Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych na terenie Gminy Cieszanów.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny.

- ❖ Profilaktyka lecznicza obejmująca zdrowie dziecka i rodziców.
- ❖ Rozpoznawanie potrzeb środowiska poprzez wizyty lekarzy i pielęgniarek środowiskowych.
- ❖ Doraźna usługa opiekuńcza w celu zapewnienia natychmiastowej interwencyjnej pomocy i opieki medycznej.
- ❖ Badania okresowe – ocena dbałości rodziców o zdrowie dzieci.
- ❖ Instruktaż dla młodych rodziców dotyczący prawidłowego wychowania, rozwoju i zdrowia dzieci.
- ❖ Aktualizowanie informacji w informatorze dla pacjenta.
- ❖ Współpraca z instytucjami i podmiotami wspierającymi funkcje opiekuńczo wychowawcze.

2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych.

- ❖ Podnoszenie świadomości rodziców związanej z właściwym dbaniem o zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodziny.
- ❖ Wskazywanie możliwości podejmowania leczenia w specjalistycznych ośrodkach np. leczenie alkoholizmu.
- ❖ Opieka lekarska i poradnictwo w rodzinach zastępczych oraz w placówkach opiekuńczo wychowawczych.
- ❖ Badanie dzieci skierowanych do adopcji i kandydatów na rodziców zastępczych.

3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

- ❖ Ocena sytuacji dziecka w domu rodzinnym i rodzinie zastępczej.
- ❖ Współpraca z instytucjami i podmiotami wspierającymi funkcje opiekuńczo wychowawcze rodziny .

PLACÓWKI OŚWIATOWE

Cel główny: Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych na terenie Gminy Cieszanów.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny .

- ❖ Promowanie rodzinnej integracji .
- ❖ Upowszechnianie pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
- ❖ Kształtowanie prawidłowych postaw rodzicielskich .
- ❖ Psychoedukacja – wsparcie pedagogiczne i psychologiczne dla rodziców i dzieci.
- ❖ Współpraca z rodzinami – pomoc w rozwiązywaniu problemów i trudności bieżących, korygowanie negatywnych zjawisk, wizyty w domu ucznia.
- ❖ Organizacja pomocy dzieciom z najuboższych rodzin.
- ❖ Współpraca z instytucjami i podmiotami wspierającymi funkcje opiekuńczo wychowawcze rodziny.

2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych.

- ❖ Monitoring i rozwiązywanie bieżących problemów wychowawczych dzieci.
- ❖ Pomoc dzieciom w rodzinie zagrożonej kryzysem lub przemocą.
- ❖ Pomoc doraźna tj. psychologiczna, pedagogiczna, logopedyczna.
- ❖ Kierowanie dzieci do specjalistów celem uzyskania pomocy w rozwiązywaniu sytuacji trudnych.
- ❖ Motywowanie do skorzystania z pomocy terapeutycznej w przypadku stwierdzenia problemu uzależnień.
- ❖ Mediacje.
- ❖ Organizowanie pomocy materialnej.
- ❖ Współpraca z instytucjami i podmiotami wspierającymi funkcje opiekuńczo wychowawcze.

3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

- ❖ Udzielanie emocjonalnego wsparcia rodzicom i dziecku.
- ❖ Praca z rodzicami dziecka koncentrująca się na niwelowaniu przyczyn sytuacji patologicznych.
- ❖ Współpraca z opiekunami - rodzinami zastępczymi.

- ❖ Dodatkowe zajęcia wyrównawczo – dydaktyczne.
- ❖ Współpraca z instytucjami i podmiotami wspierającymi funkcje opiekuńczo wychowawcze rodziny.
- ❖ Monitorowanie dalszych losów dziecka i pomoc w uregulowaniu jego sytuacji prawnej.
- ❖ Mediacje z udziałem psychologa.
- ❖ Zapraszanie rodziców do udziału w życiu społeczności lokalnej.

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNA

Cel główny : Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych na terenie Gminy Cieszanów.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny.

- ❖ Poradnictwo specjalistyczne.
- ❖ Warsztaty dla rodziców dzieci w okresie dojrzewania .
- ❖ Prelekcje dla rodziców w szkołach i przedszkolach.
- ❖ Warsztaty dla rodziców zwiększające kompetencje rodzicielskie.

2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych.

- ❖ Prowadzenie terapii rodzin.
- ❖ Konsultacje dla rodziców.
- ❖ Włączenie rodziców do pracy grupowej w przypadku prowadzenia grupy socjoterapeutycznej dla uczniów klas gimnazjalnych.

3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

- ❖ Konsultacje z rodzicami.

URZĄD MIASTA I GMINY CIESZANÓW

Cel główny: Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych na terenie Gminy Cieszanów.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny.
 - ❖ Prowadzenie placówek wsparcia dziennego na terenie gminy Cieszanów.
 - ❖ Realizacja Karty Dużej Rodziny.
 - ❖ Pomoc materialna dla uczniów w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji - pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji finansowej rodziny ucznia.
 - ❖ Ulgi i uprawnienia dla rodziców dzieci przebywających w przedszkolach prowadzonych przez gminę.
 - ❖ Ulgi i uprawnienia dla rodzin wielodzietnych w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

ZESPÓŁ KURATORSKIEJ SŁUŻBY SĄDOWEJ

Cel główny : Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych na terenie Gminy Cieszanów.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny.
 - ❖ Prowadzenie współpracy z policją, pracownikami socjalnymi, asystentami rodzin.
 - ❖ Organizowanie wraz z pedagogami szkolnymi na terenie szkół spotkań z uczniami a nawet ich rodzicami.
2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych .
 - ❖ Kierowanie do instytucji udzielających pomocy.
 - ❖ Prowadzenie nadzoru nad rodzinami, udzielanie pomocy w wychowaniu małoletnich.
 - ❖ Przeprowadzanie wywiadów kontrolnych w rodzinach na zlecenie sądu.
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
 - ❖ Ścisła współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz pozostałymi organizacjami.

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

Cel główny : Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych na terenie Gminy Cieszanów.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny.

- ❖ Poradnictwo psychologiczne.

2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych.

- ❖ Poradnictwo psychologiczne, konsultacje indywidualne, małżeńskie.

3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

- ❖ Kontakt koordynatorów oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z asystentami rodzin i psychologami w celu określenia możliwości powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
- ❖ Współpraca z asystentami rodzin i psychologami przy tworzeniu planu pomocy dziecku i rodzinie.
- ❖ Poradnictwo dla rodziców biologicznych, organizowanie zespołów konsultacyjnych.
- ❖ Obserwacja kontaktów rodziców biologicznych z dziećmi przebywającymi w rodzinach zastępczych, współpraca z Sądem w tym zakresie.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie w roku 2013 na terenie Gminy Cieszanów w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało jedno dziecko, w roku 2014 również przebywało jedno dziecko, które w tym samym roku powróciło do rodziny biologicznej. W kwietniu 2016 roku do rodzinnej pieczy zastępczej trafiła dwójka dzieci z terenu Gminy Cieszanów.

VIII. Oczekiwane rezultaty

Głównym rezultatem Programu będzie powstanie spójnego systemu wspierania rodzin z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi, stworzenie warunków dla poprawy życia rodzin. Wsparcie będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzina dostanie możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci. Wskazane zadania do realizacji celów zawierają przede wszystkim działania profilaktyczne i wspierające. Należy mieć na uwadze, że wspierając rodzinę przyczyniamy się do rozwoju i wzmacniania więzi w całej społeczności. Dzięki uzyskanemu przez rodzinę wsparciu zmieniają się relacje panujące w rodzinie, eliminowane są błędy wychowawcze. Rodziny dzięki motywowaniu przez asystenta mogą brać udział w różnego rodzaju terapiach odpowiednich do występujących problemów, dzieci mogą uczestniczyć w zajęciach pozaszkolnych i w zajęciach z pedagogiem.

Poprzez realizację Programu zostaną zebrane informacje, które dostarczą podstawy do planowania skutecznych działań profilaktycznych na lata następne oraz monitoring skuteczności podjętych aktywności i wprowadzonych form wsparcia i pomocy. Zwiększenie skuteczności pomocy kierowanej do rodzin dysfunkcyjnych będzie oczekiwanym rezultatem realizacji Programu, gdyż pozwoli na przeciwdziałanie przemocy oraz patologizacji i zagrożeniu wykluczeniu społecznemu.

IX. Termin realizacji programu

Program realizowany będzie w latach 2016 – 2018 .

X. Źródła finansowania

1. Środki pochodzące z budżetu Państwa.
2. Środki własne Urzędu Miasta i Gminy Cieszanów.
3. Inne fundusze.

XI. Bibliografia i materiały statystyczne

1. Renata Gierszewska, Pomoc społeczna: w Leksykon polityki społecznej, Instytut Polityki Społecznej UW, Warszawa 2002, s. 143.
2. Pospiszyl K, Żabczyńska E.: Psychologia dziecka niedostosowanego, Warszawa 1985.
3. Dane Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszanowie i Urzędu Miasta i Gminy Cieszanów.

11.1 Spis tabel i wykresów

Spis tabel

Tabela nr 1. Liczba rodzin / osób objętych pomocą społeczną	8
Tabela nr 2. Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej	9
Tabela nr 3. Powody ubiegania się o pomoc społeczną	10
Tabela nr 4. Świadczeniobiorcy programu wieloletniego <u>Pomoc państwa w zakresie dożywiania</u>	13
Tabela nr 5. Ilość uczniów objętych stypendium	14

Spis wykresów

Wykres nr 1. Liczba mieszkańców Gminy Cieszanów w latach 2013 – 2015	6
Wykres nr 2. Powody ubiegania się o pomoc społeczną w roku 2013.....	11
Wykres nr 3. Powody ubiegania się o pomoc społeczną w roku 2014.....	11
Wykres nr 4. Powody ubiegania się o pomoc społeczną w roku 2015.....	12
Wykres nr 5. Ilość uczniów objętych stypendium z podziałem na okresy.....	14

XII. Uzasadnienie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny ukierunkowujących działania w tym zakresie i wskazujących podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań.

Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych.

Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo - wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Program jest niezbędny do pozyskiwania dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych m.in. w związku z powołaniem asystentów rodzin oraz aplikowanie o inne środki pozabudżetowe.

Mając na uwadze powyższe przyjęcie Programu jest zasadne.